

Oponentský posudok na habilitačné konanie Art. D. Svetlany Fialovej

Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

Odbor: Umenie

Autor: Funkčná docentka Mgr. art. Svetlana Fialová, ArtD., FvUTU Košice

Oponent: Prof. Zora Rusinová, PhD.

Svetlana Fialová sa o habilitáciu uchádza ako pedagogička na Katedre výtvarných umení a intermédií Fakulty výtvarných umení Technickej Univerzity v Košiciach, kde pôsobí od roku na 2016. Momentálne od r. 2021 je na funkčnom mieste docentky v študijnom programe Voľné výtvarné umenie, kde je jej zverené vedenie záverečných prác.

Hoci ide o ešte mladú autorku, jej meno sa výrazne zapísalo do podoby súčasnej kresby. Nebolo to len vďaka tomu, že práve kresba sa v čase jej nástupu na scénu začala výrazne presadzovať ako autonómne médium, ale najmä pre jej výrazný kresliarsky talent a schopnosť posúvať kresbu za hranice jej tradičnej funkcie autentickosťou výtvarného prejavu a aktuálnosťou umeleckej výpovede. Predovšetkým však vďaka pochopeniu, že kresba je podobne ako hudba živý rytmus spojený s rytmiami nášho tela, že je to bezprostredná stopa aktivity mozgu a činnosti ruky. Svedčia o tom aj jej prvé významné výstavy doma i v zahraničí, ktoré sa uskutočnili už krátko po jej absolvovaní magisterského štúdia v Prahe. Pomerne rýchlo sa jej podarilo preniknúť na medzinárodnú scénu aj prostredníctvom rôznych tvorivých pobytov. Už v roku 2013 získala najprestížnejšie ocenenie pre oblasť kresby vo veľkej Británii, keď vyhrala v Londýne v silnej konkurencii Jerwood Drawing Prize. Čoskoro sa internacionálny rozmer jej tvorby potvrdil aj ďalšími výstavami v New Yorku, Tokiu, San Franciscu atď.

Doterajšiu plodnú a úspešnú životnú etapu Svetlany Fialovej dokladá aj jej habilitačná práca predkladaná formou monografie, v ktorej nám ponúka komplexné nahliadnutie do svojho umeleckého zázemia sústreďujúc sa na hlavné míľniky vlastného profesionálneho rastu. Robí tak netradičnou formou kolážovitej rekonštrukcie svojho osobného príbehu ako ženy i autorky, prepájaním fotografií zo svojho každodenného života vrátane okruhu priateľov a blízkych so zábermi z domácich i zahraničných pobytov a výstav a samozrejme fotodokumentáciou vlastných diel a textov významných teoretikov. Ich vzájomné prelínanie plasticke približuje kultúrne podhubie, ktoré ju obklopovalo a formovalo.

Z tejto bilancie je zrejmé, že v tvorbe Svetlany Fialovej sa kontinuálne koncentruje životný pocit generácie pôsojacej na výtvarnej scéne od začiatku nultých rokov 21. storočia, teda v období globalizácie kultúry s jeho rozvojom možností rýchlej komunikácie, ktoré naprieč planétou otvorili nové informačné technológie. Už od počiatku sa táto rodená kresliarka sústreďuje predovšetkým na portrét a figúru v súvislostiach analytickej sebareflexie, ale aj auto-fikcie v intenciách humoru, irónie, bizarnosti a sarkazmu, ktoré sa prejavujú aj v názvoch jej diel. Jej štýl sa vyznačuje slobodnou imagináciou nasýtenou rôznymi rezonanciami od nezrealizovaných túžob, skúmania medziludských vzťahov a miesta ženy v súčasnej spoločnosti, cez paradoxy náhodných stretnutí až k metaforickým reflexiám tienistých stránok súčasného životného štýlu. Jej vizuálny jazyk s intelektuálnym

odstupom cieli na stratégie reklamy, banalitu zábavných šou, masmediálnych obrazov, sonduje v náladách súčasného sveta, v jeho naivite, cynizme, pretvárke, psychedelickom vizionárstve i gýčových simulakrách, teda v celom tom obrazovom mišmaši sociálnych sietí, blogov, mikroblogov, či virtuálnych svetov na internete. Prostredníctvom svojich kresieb ukazuje, ako otázky či už osobnej alebo umeleckej identity súčasnosti do veľkej miery formuje displayová komunikácia. Ako autorka sama priznáva, svoje výjavy oslobodzuje z tradičnej perspektívy, skladá ich kolážovito, a inšpirujúc sa digitálnou obraznosťou prirodzene experimentuje s chybami a deformáciami obrazu, ba niekedy si pomáha aj fotografickými predlohami z internetu či mobilu.

Jej tvorivá metóda sa vyznačuje rovnakým rešpektom k výrazovej sile rýchlo nahodenej skice ako výtvarne prepracovaného autonómneho definitívneho diela. Obľuba naratívnosti ju však podnecuje najmä k obrazovým príbehom, kde sa realisticky uchopené tvaroslovie rôznych motívov stretáva v dramatickom aranžmáne vzájomných významových disonancií a fragmentácie. Niekedy až s fotografickou citlivosťou nachádza záľubu v detaile, v paradoxnom stretnutí snivo cudzorodých vecí, vo vnútorne formulovanom napätí medzi smútkom a radosťou, družnosťou a osamelosťou, naivitou a rafinovanosťou. Jej tvorba čoraz viac smeruje za hranice kresby ako média, väčšmi sa prekrýva s grafikou a maliarskym využívaním farby, expanduje do verejného priestoru. Experimentuje s využitím rozličných materiálov, ktorými možno kresliť (napríklad kresby kúskami nití a vlnenej priadze zavesenými na klince pribité na stenu), či do ktorých sa dá ryť (drevo, PVC a i.), pričom ako definitívne dielo prezentuje objekty rytých matric. Seriálne koncipovaná komorná výpoveď je pre ňu rovnako prirodzeným vyjadrením ako napríklad rozmerné, panoramaticky koncipované individuálne diela alebo inštalácie kombinované z dvoj- či trojdimenzionálnych kresbových objektov.

Z doterajších konštatovaní je zrejmé, že Mgr. Art. Svetlana Fialová ArtD. ako autorka vie adekvátne uchopiť spiritus movens svojej doby, porozumieť smerovaniu súvekého umenia a že ju možno pokladať za komplexnú umeleckú a pedagogickú osobnosť, ktorá významne prispieva k profilácii súčasného umenia na Slovensku.

Na základe uvedených skutočností odporúčam pokračovať v jej habilitačnom konaní a po úspešnej obhajobe navrhujem udeliť menovanej titul docentka v odbore Umenie.

2. 11. 2022

Prof. Zora Rusinová, PhD.